

Raision kaupungin hankintaperiaatteet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 4.9.2023 § 87

raisio

Sisältö

Johdanto

1. Hankintojen johtaminen ja hankintataidot
2. Terve kilpailu, toimivat markkinat ja innovaatioiden tukeminen
3. Kestävät ja vaikuttavat hankinnat

Oheismateriaali

Raision kaupunkistrategia
Elinkeinopoliittinen ohjelma
Ympäristöohjelma
Kansallinen julkisten hankintojen strategia 2020
Tutkihankintoja.fi – valtion ja kuntien avoin ostodata
Raision kaupungin avoin ostodata

Johdanto

Hankinnat ovat tärkeä osa kaupungin jokapäiväistä toimintaa ja niin suurien kuin pienien hankintaprosessien kaikissa vaiheissa voidaan edistää Raision kaupungin strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Raision kaupungin hankintaperiaatteet perustuvat kaupunginvaltuuston 1.11.2021 § 163 hyväksymään kaupunkistrategiaan. Hankintaperiaatteiden tehtävänä on tukea kaupunkistrategian toteuttamista ja kaupungin palvelujen tuottamisen onnistumista. Laadinnassa on otettu huomioon keskeiset kaupunkistrategiaa täydentävät asiakirjat kuten elinkeinopoliittinen ohjelma ja ympäristöohjelma sekä hyödynnetty kansallista julkisten hankintojen strategiaa.

Hankintaperiaatteilla tavoitellaan vaikuttavia ja kestäviä hankintoja, hankintojen johtamisen ja hankintaosaamisen vahvistamista sekä toimivien markkinoiden, terveen kilpailun ja innovaatioiden tukemista. Hankintaperiaatteiden tavoitteena on varmistaa ja kehittää edelleen kestävä, vastuullista ja taloudellista hankintaprosessia, jossa huomioidaan myös sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat.

Hankintaperiaatteet kattavat kaikki kaupungin hankinnat pienhankinnoista kansallisen ja EU-kynnysarvojen ylittäviin hankintoihin.

Hankinnat tulee toteuttaa julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) säännösten, EU:n hankintadirektiivien ja muiden hankintoja ohjaavien säännösten ja ohjeiden sekä hankintoja ohjaavien yleisten periaatteiden (tasapuolisuus, syrjimättömyys, avoimuus, suhteellisuus) mukaisesti samalla huomioiden tässä asiakirjassa kuvatut periaatteet ja tavoitteet.

Hankintaperiaatteet muodostuvat kolmesta pääteemasta ja jokaiselle pääteemalle on kaupunkistrategiasta johdettu toiminnalliset tavoitteet toimenpiteineen, mittareineen ja aikatauluineen. Hankintaperiaatteissa kuvataan Raision kaupungin hankintojen kehittämisen ja parantamisen toimenpiteet ja tehtävät.

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus ohjaa ja valvoo hankintojen suorittamista sekä kehittää hankintatoimintaa ja päättää kaupungin hankintaohjeista sekä muista hankintoihin liittyvistä ohjeista ja säännöistä. Lautakuntien toimivaltaan kuuluu toimialansa palvelu- ja tavarahankintojen seuraaminen. Hallintojohtaja vastaa kaupungin hankintaprosessien ohjaamisesta ja kehittämisestä. Hankintojen toteuttamisesta vastaavat toimialat ja yksiköt. Jokainen hankintoja toteuttava huolehtii siitä, että hankinnat toteutetaan näiden hankintaperiaatteiden mukaisesti.

Hankintaperiaatteiden luvuissa 1, 2 ja 3 kuvatut toimenpiteet kohdistuvat kaupungin toimialoihin ja yksiköihin. Kaupunkikonsernin yhteisöjen edellytetään noudattavan toiminnassaan hankintaperiaatteiden linjauksia ja edistävän sen tavoitteita oman yhteisölainsäädäntönsä puitteissa.

Hankintaperiaatteiden linjaukset on viety tavoitteiksi, toimenpiteiksi ja mittareiksi, jotka koskevat kaikkia hankintoja. Hankintaperiaatteita sovelletaan investoinneissa sekä palvelujen, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoissa ja käyttöoikeussopimuksissa.

Hankintaperiaatteita täydentävät kaupungin hankintaohjeet sisäisenä ohjausasiakirjana, jolla varmistetaan hankintalain noudattaminen kaupungin hankintaprosesseissa. Hankintaperiaatteet päivitetään valtuustokausittain ja hankintaperiaatteiden toimenpiteitä seurataan vuosittain.

Hankintaprosessin kaikissa
vaiheissa voidaan edistää
Raision kaupungin strategisten
tavoitteiden toteuttamista

Hankintojen johtaminen ja hankintataidot

Hankintojen johtaminen ja hankintataitojen kehittäminen ovat keskeisiä osa-alueita onnistuneiden hankintaprosessien toteuttamiseksi. Tavoitteena on, että hankinnat etenevät suunnitelmallisesti edistään kaupungin taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyyttä sekä kaupunkilaisten hyvinvointia. Lisäksi tavoitteena on hankintojen kustannustehokkuus ja kokonaistaloudellisuus.

Kaupungin hankintaosaamista ja prosesseja kehitetään yhtenäistämällä toimintamalleja, luomalla ohjeistuksia, ottamalla käyttöön hankintojen toteuttamista tukevia työkaluja ja kouluttamalla järjestelmällisesti henkilöstöä. Tavoitteena on, että hankintoja tekevät tuntevat hankintasäädösten lisäksi kaupungin hankintaperiaatteet ja -ohjeet sekä huomioivat ne hankintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Myös hankinnoista viestiminen on tärkeä osa hankintojen johtamista. Viestintätaitojen tulee olla hyvällä tasolla ja viestinnän hankinnoista on oltava aktiivista ja yhdenmukaista niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Viestintä hankinnoista on suunnitelmallista, tehokasta ja vaikuttavaa ja viestinnässä osataan käyttää monipuolisesti eri menetelmiä.

Sopimushallintaan liittyvän osaamisen kehittäminen on myös keskeisessä roolissa. Hankintasopimuksien toteutumista tulee seurata ja palvelun laatua valvoa sopimuskauden aikana. Sopimukseen liittyvät riskit tulee tunnistetaan mahdollisuuksien mukaan jo hankinnan valmisteluvaiheessa ja hallita riskejä asianmukaisesti koko sopimuksen elinkaaren ajan. Sopimukset taltioidaan sopimushallintajärjestelmään asianmukaisesti ja päivitetään järjestelmään sopimusmuutoksia koskevat tiedot. Sopimushallinnan käytön tehostaminen vaatii myös henkilöstön koulutusta asiaan ja yhteisten käytänteiden ja ohjeiden määrittelyä.

Hankinnoissa ja sopimuksissa tulee varautua riittävällä tavalla myös häiriötilanteisiin, ja varautuminen tulee kirjata osaksi tarvittavia sopimuksia.

Hankintojen johtaminen ja hankintataidot

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Aikataulu
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Kehitämme hankintaosaamistamme ja hankintaprosesseja entistä paremmiksi	Säännölliset hankintakoulutukset	Toteutuneiden koulutusten määrä ja osallistujamäärä / vuosi	Jatkuva
		Hankintaohjeiden päivitys	Hankintaohjeet on päivitetty	2023
		Sähköisten järjestelmien käyttö ja kehitys	Sähköisessä hankintajärjestelmässä julkaistujen kilpailutusten määrä	Jatkuva
		Hankintajärjestelmän ja asianhallintajärjestelmän integraation toteuttaminen	Integraatio toteutettu	2023
	Viestimme hankinnoista avoimesti		Sisäisen tyytyväisyys paranee (hallinto- ja tukipalvelujen kyselyn tulos)	Jatkuva
		Hankintakalenterin käyttöönotto, hankintojen viestintäsuunnitelma	Hankintakalenteri käytössä, viestintäsuunnitelma on laadittu	2024 2024
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Varaudumme hankinnoissa häiriötilanteisiin normaali- ja poikkeusoloissa.	Tarvittavissa sopimuksissa huomioidaan häiriötilanteet	Sopimuksissa huomioitu häiriötilanteet	Jatkuva
	Panostamme sopimushallintaan ja seurantaan	Sopimushallinnan käytön tehostaminen	Kaikki sopimukset sopimushallinnassa	Jatkuva
	Kehitämme hankintojen raportointia	Raportoinnin kehittäminen, tieto- ja raportointitarpeiden huomiointi tietojärjestelmäkehityksessä	Raportoinnin tavoitetila on määritetty Raportointiratkaisut on otettu käyttöön	2023 2024
Tasapainoinen talous	Toteutamme hankinnat kustannustehokkaasti	Yhteistyö hankinnoissa toimialojen välillä, hankinnat toteutetaan tarvittaessa kaupunkitasoisesti	Hankinnat toteutettu määrärahojen puitteissa	Jatkuva

Terve kilpailu, toimivat markkinat ja innovaatioiden tukeminen

Hankinnat ovat keskeinen osa kaupungin toimintaa ja taloutta. Hankinnoilla vaikutetaan niin kaupungin talouteen kuin alueen elinvoimaisuuteen. Laadukkaat hankinnat vaikuttavat uuden liiketoiminnan syntymiseen, markkinoiden kehittymiseen ja alueen elinvoiman lisäksi kaupunkilaisten palvelujen parantumiseen ja kehittymiseen. Toimivien ja laadukkaiden hankintojen toteuttaminen tehostaa myös julkisten varojen käyttöä ja elävöittää markkinoita. Toimiva hankinta on hyvin suunniteltu, tasapuolisesti ja syrjimättömästi tarjoajia kohteleva sekä avoin ja saavutettava.

Hankinnat pyritään järjestämään tarkoituksenmukaisina hankintakokonaisuuksina siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. Kilpailun edistäminen ja hankintojen hyvä suunnittelu, yhteistyön kehittäminen ja vuorovaikutus erikokoisten markkinatoimijoiden kanssa sekä kaupunkilaisten osallistaminen hankintojen suunnitteluun on kaupungin strateginen etu.

Tavoitteena on kehittää hankintoja entistä toimivimmiksi selkeyttämällä ja yhdenmukaistamalla tarjouspyyntöasiakirjoja sekä edistämällä kilpailua avoimella viestinnällä. Järjestämällä varhaisen vaiheen markkinavuoropuheluja ja tiedottamalla tulevista hankinnoista kannustetaan eri kokoisia yrityksiä osallistumaan tarjouskilpailuihin yksin tai yhteenliittymänä. Kaupungin hankintojen ennakoitavuus lisää yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin. Laadukkailla ja ennakoitavilla hankinnoilla voimme edistää myös paikallisten toimijoiden mahdollisuuksia osallistua hankintojen toteuttamiseen.

Pienhankintojen osalta pyritään laajempaan ilmoittamiseen lisäämällä julkisia hankintailmoituksia ja käyttämällä soveltuvin osin sähköistä hankintajärjestelmää.

Innovatiivisen hankinnan kohteena on uudenlainen tuote tai palvelu, joka ei ole vielä laajasti käytössä. Innovatiivisesta hankinnasta voidaan puhua myös silloin, kun hankinnan toteutustapa on uudenlainen. Innovaatioiden tukemiseksi tarjouspyynnöt laaditaan siten, että mahdollinen uutuusarvo huomioidaan jo valmisteluvaiheessa.

Toimimalla innovaatiomyönteisesti tehdään kustannustehokkaita hankintoja hyödyntämällä ja huomioimalla markkinan tuottamia uusia innovaatioita. Innovatiivisten hankintojen avulla voidaan osaltaan parantaa julkisten palveluiden laatua, tehokkuutta sekä pienentää hankintojen elinkaarikustannuksia ja ympäristövaikutuksia. Innovaatiomyönteiset ja kokeilukulttuuria tukevat hankinnat ovat myös houkuttelevia uudennlaisia ratkaisuja tuottaville yrityksille.

Innovaatiomyönteisyyden kehittämiseksi vahvistetaan vuorovaikutusta ja tehdään jatkuvaa yhteistyötä kaupungin, yritysten, yritysjärjestöjen ja seutukuntien kanssa.

Terve kilpailu, toimivat markkinat ja innovaatioiden tukeminen

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Aikataulu
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Vahvistamme kaupungin ja yrittäjien välistä yhteistyötä	Tiedottaminen ja viestintä, yhteiset tilaisuudet hankinnoista	Hankintateema yrittäjäaamukahveilla	2023 Jatkuva
		Kokeilukulttuurin tukeminen ja uusien ratkaisujen kehittäminen	Toteutuneiden kokeilujen määrä/vuosi	Jatkuva
Raision on haluttu paikka tehdä bisnestä	Hankintamme ovat houkuttelevia, laadukkaita ja ennakoitavia	Markkinakartoitusten hyödyntäminen, vuoropuhelua tukevien menetelmien käyttö, tarkoituksenmukaiset hankintakokonaisuudet	Saapuneiden tarjousten määrä/hankinta Markkinavuoropuhelujen määrä	Jatkuva
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Julkaisemme tietoa tulevista hankinnoista ennakoivasti ja avoimesti	Hankintakalenterin käyttöönotto	Hankintakalenteri käytössä	2024
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Kehitämme hankintaprosesseja entistä paremmiksi	Sähköisen kilpailutusjärjestelmän käyttö kaikissa kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ja soveltuvin osin pienhankinnoissa	Sähköisessä kilpailutusjärjestelmässä julkaistujen hankintojen määrä	Jatkuva
		Hankinta-asiakirjojen muotoiluun ja laadukkuuteen panostaminen	Ei keskeytettyjä hankintoja, joissa syynä hankinta-asiakirjojen muotoiluun liittyvät seikat	Jatkuva

Kestävät ja vaikuttavat hankinnat

Sosiaalinen kestävyys hankinnoissa huomioi ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden sekä työelämän perusoikeuksien toteutumista hankintasopimuksissa.

Hankintojen vaikutuksia arvioidaan laajalti ja sopimuskumppaneilta edellytetään sitoutumista sosiaaliseen vastuuseen. Myös saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvät näkökulmat otetaan huomioon hankinnoissa silloin, kun lainsäädäntö sitä edellyttää tai kriteerin käyttö on tarpeenmukaista. Sosiaalisten vaatimusten on oltava Euroopan unionin oikeusperiaatteiden mukaisia, eli vastuulliset hankinnat ovat yhdenvertaisia, syrjimättömiä, läpinäkyviä, suhteellisia ja vastavuoroisuuden tunnistavia.

Tavoitteena on pilotoida hankinnoilla työllistämisen mallia siihen soveltuvassa hankinnassa/hankinnoissa. Hankinnoilla työllistämisen mallin tarkoituksena on edistää hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä. Soveltuviin tarjouspyyntöihin ja hankintasopimuksiin voidaan sisällyttää ehto, joka velvoittaa sopimuskumppania työllistämään vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä, esimerkiksi osatyökykyisiä, pitkäaikaistyöttömiä tai työuraansa vasta aloittavia nuoria. Työllistämisehdon lisäksi sopimusehdoissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijoiden työharjoittelupaikkoihin, työssä oppimiseen, oppisopimustyöllistämiseen tai työkokeiluun liittyviä seikkoja.

Hankinnat ovat keskeisessä roolissa ilmastonmuutoksen hillintään ja kaupungin ympäristöohjelman toteuttamisessa. Hankinnoilla pyritään edistämään kiertotalousratkaisuja ja vähentämään luonnonvarojen kulutusta. Ilmasto-, ympäristö- ja elinkaarivaikutuksia voidaan painottaa kilpailutusten vähimmäisvaatimuksissa ja laatukriteereissä.

Kestävän kehityksen vaikutuksien huomiointi tulee tehdä jo hankinnan suunnitteluvaiheessa. Ekologisen kestävyys tavoitteita toteutetaan myös esimerkiksi ottamalla huomioon energiatehokkuusnäkökulmat rakennus- ja infrahankkeissa sekä saneerauksissa.

Ympäristöstandardit ja –sertifikaattien huomioinen hankinnoissa soveltuvin osin edistää osaltaan kestävästä kehitystä. Ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmissä hankinnoissa tulee tunnistaa ja huolehtia, että ekologisuus on mukana hankinnan määrittelyssä, vähimmäisvaatimuksissa ja laatukriteereissä. Ympäristösertifikaatteja on mahdollista huomioida esimerkiksi hankinnan vähimmäisvaatimuksissa tai pisteytettävissä laatukriteereissä.

Asukas- ja asiakaslähtöisyys ohjaavat osaltaan vaikuttavuustavoitteiden asettamista ja hankintojen toteuttamista. Osallistamalla kaupungin asukkaita, asiakkaita ja muita toimijoita esimerkiksi ottamalla heidät mukaan palvelujen suunnitteluprosessiin voidaan selvittää ja arvioida loppukäyttäjien tarpeet ja palvelujen erilaiset toteuttamis- ja järjestämisvaihtoehdot hankintojen laadukasta toteuttamista varten.

Kestävät ja vaikuttavat hankinnat

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Aikataulu
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Otamme käyttöön hankinnoilla työllistämisen mallin	Ohjeiden laatiminen hankinnoilla työllistämisen mallin käyttöön ja koulutus, hankinnoilla työllistämisen mallin käyttöönotto siihen soveltuvissa hankinnoissa	Ohjeet laadittu, koulutus järjestetty Hankinnoilla työllistämistä on kokeiltu vähintään yhdessä hankinnassa Hankinnoilla työllistettyjen määrä/vuosi	2024 2024-2025
	Huomioimme kiertotalouden ja kestävän kulutuksen kaupungin hankinnoissa	Selvitetään ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankinnat ja huolehditaan, että ekologisuus on mukana hankinnan määrittelyssä, vähimmäisvaatimuksissa ja laatukriteereissä	Vastuullisuustavoitteet ja ehdot on sisällytetty kilpailutuksiin ja hankintasopimuksiin tarvittavilta osin, ympäristöstandardit ja –sertifikaatit on huomioitu hankinnoissa soveltuvien osin	Jatkuva
		Ruokahankinnoissa kiinnitetään huomiota ruoan laatuun ja tuoreuteen	Hankinnat ovat ympäristö- ja ilmastovaikutuksiltaan kestäviä, luomuruuan osuus ruokahankinnoista	Jatkuva
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Edistämme hankinnoilla asukas- ja asiakaslähtöisiä palveluja ja ratkaisuja	Asukkaiden ja asiakkaiden osallistaminen hankintojen suunnitteluun	Toteutuneiden osallistamisen tilaisuuksien määrä/vuosi	Jatkuva